

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра української мови

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ:

КУЛЬТУРА УСНОГО І ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ (УКРАЇНСЬКА)
для студентів

спеціальності: 0.35 Філологія

освітнього рівня: перший (бакалаврський)

освітньої програми: 035.041.01 Мова і література (англійська)

освітньої програми: 035.052.02 Мова і література (італійська)

Київ - 2022

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра української мови

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б.Жильцов
“ _____ ” _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ:

КУЛЬТУРА УСНОГО І ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ (УКРАЇНСЬКА)

для студентів

спеціальності: 0.35 Філологія

освітнього рівня: перший (бакалаврський)

освітньої програми: 035.041.01 Мова і література (англійська)

освітньої програми: 035. 052.02 Мова і література (італійська)

Київ - 2022

Розробник: Александрова Валентина Федорівна, старший викладач кафедри української мови, кандидат педагогічних наук

Викладач: Александрова Валентина Федорівна, старший викладач кафедри української мови, кандидат педагогічних наук

Робочу програма розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української мови _____

Протокол від 02 вересня 2022 р. № 2

Завідувач кафедри _____ (М.О.Вінтонів)

Робочу програму погоджено з гарантами освітньої (професійної/наукової) програми *(керівниками проектних груп)*

Робочу програму погоджено з гарантами освітньої (професійної/наукової) програми *(керівниками проектних груп)*

____. ____ . 2022 р.

Гарант освітньої програми Мова і література (англійська)

Якуба В.В., кандидат філологічних наук _____

Гарант освітньої програми переклад (англійська мова)

Гладуш

Н.Ф. _____

Гарант освітньої програми Мова і література (італійська) Дель Гаудіо Сальваторе _____

Робочу програму перевірено

_____ 2022 р.

Заступник декана факультету української філології, культури і мистецтва з науково-методичної та навчальної роботи _____ С.І.Горобець

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) (_____) . «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) (_____) . «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) (_____) . «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) (_____) . «__» __ 20__ р., протокол № __

Опис навчальної дисципліни “Українські студії: Історія української культури ,Культура усного і писемного мовлення (українська)”

Найменування показників Українські студії	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна	заочна		
Вид дисципліни	<i>обов'язкова</i>			
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>			
Загальний обсяг кредитів / годин	<i>6 / 180</i>			
Курс	<i>1</i>			
Семестр	<i>1</i>			
Кількість змістових модулів з розподілом:	<i>6</i>			
Обсяг кредитів	<i>6</i>			
Обсяг годин, у тому числі:	<i>180</i>			
Аудиторні	<i>70</i>			
Модульний контроль	<i>10</i>			
Семестровий контроль	<i>30</i>			
Самостійна робота	<i>70</i>			
Форма семестрового контролю	<i>Екзамен</i>			
<i>Змістовий модуль «Культура усного і писемного мовлення»</i>				
<i>Курс</i>	<i>1</i>			
<i>Семестр</i>	<i>1</i>			
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>2</i>			
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	<i>60</i>			
<i>Аудиторні</i>	<i>28</i>			
<i>Модульний контроль</i>	<i>4</i>			
<i>Семестровий контроль</i>	<i>15</i>			
<i>Самостійна робота</i>	<i>13</i>			
<i>Форма семестрового контролю</i>		<i>Екзамен</i>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни полягає у формуванні української громадянської ідентичності шляхом підвищення ролі української мови як національної цінності, шляхом подолання мовно-культурної меншовартості українців та поглибленні системного уявлення студентів про усне і писемне мовлення українців, а також у формуванні українськомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Вивчення курсу дозволить здійснювати взаємодію в роботі закладів освіти, сім'ї та школи.

Завдання курсу передбачають такі процеси:

- **виховання** у здобувачів вищої освіти почуття національної свідомості та історичної мовно-культурної пам'яті, що сприятиме підвищенню мотивації вивчення культури усного та писемного мовлення, історії української культури та права людини, громадянина України
- **формування** української громадянської ідентичності; популяризації та збереження культурної спадщини та культурних цінностей України;
- **формування** українськомовного іміджу, комунікативної, мовленнєвої, прагматичної, соціокультурної, загальних та фахових компетентностей у процесі усвідомленого опанування мовної, мовленнєвої, комунікативної теорій;
- **здійснення** заходів, спрямованих на розвиток цілісної загальнодержавної політики національно-патріотичного виховання.
Упродовж вивчення курсу також маємо здійснювати наступне:
 - розвивати *інтегральну компетентність*: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філологічної освіти.

Під час практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні спеціалісти *набувають таких програмних компетентностей: ЗК (загальні компетентності), ФК(фахові компетентності), ПРз (програмні результати).*

Спеціальність 0.35 Філологія

Мова і література англійська

- ЗК-1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського(вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
 - ЗК-3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
 - ЗК-4 Здатність бути критичним і самокритичним.
 - ЗК-5 Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями.
 - ЗК-7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- ЗК-8 Здатність працювати в команді та автономно.
 - ЗК-10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
 - ЗК-11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 - ЗК-13 Здатність проведення досліджень на належному рівні.
-
- ФК-1 Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
 - ФК-2 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
 - ФК-3 Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії англійської мови.
 - ФК-4 Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди англійської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.
 - ФК-8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
 - ФК-9 Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.
 - ФК-11 Здатність до надання консультацій з дотриманням норм літературної мови та культури мовлення.
 - ФК-12 Здатність до організації ділової комунікації .

3.ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- **ПРН-1** Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- **ПРН-4** Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
- **ПРН-7** Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
- **ПРН-8** Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію англійської мови і літератури, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
- **ПРН-9** Характеризувати діалектні та соціальні різновиди англійської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.
- **ПРН-10** Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
- **ПРН-11** Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

- **ПРН -13** Аналізувати й інтерпретувати твори англomовної літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

Мова і література(італійська)

- **ЗК-1** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського(вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- **ЗК-2** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- **ЗК-3** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

- **ЗК-4** Здатність бути критичним і самокритичним.

- **ЗК-5** Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями.

- **ЗК-7** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- **ЗК-8** Здатність працювати в команді та автономно.

- **ЗК-10** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- **ЗК-11** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- **ЗК-13** Здатність проведення досліджень на належному рівні.

- **ФК-1** Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

- **ФК-2** Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

- **ФК-3** Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії англійської мови.

- **ФК-4** Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди англійської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

- **ФК-8** Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

- **ФК-9** Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

- ФК-11 Здатність до надання консультацій з дотриманням норм літературної мови та культури мовлення.
- ФК-12 Здатність до організації ділової комунікації.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- **ПРН-1** Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- **ПРН-4** Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
- **ПРН-7** Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
- **ПРН-8** Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію англійської мови і літератури, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
- **ПРН-9** Характеризувати діалектні та соціальні різновиди англійської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.
- **ПРН-10** Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
- **ПРН-11** Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.
- **ПРН-13** Аналізувати й інтерпретувати твори української та італійськомовної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

Організація навчальної діяльності в центрі культури української мови

Реформування системи вищої освіти на сучасному етапі зумовлює концептуальні зміни в напрямках, цілях, завданнях, змісті освіти, філологічної зокрема, які зорієнтовують передовсім на розвиток особистості, формування творчої ініціативи, мобільності, підвищення конкурентоздатності майбутнього фахівця.

Задля ефективної реалізації концепції нової освітньої стратегії університету програмою передбачено застосування можливостей Центру культури української мови.

Для цього впроваджено систематичне застосування орфоепічних тренінгів, риторичних розминок, дослідницьких завдань, що передбачають карткування мовного матеріалу, укладання мультимедійних словників, опрацювання спеціальної літератури тощо; творчих завдань « Для чого мені потрібно вивчати українську мову?», «Мовна особистість фахівця», «Мовний портрет однокурсника», «Стань співавтором тексту», « Що для мене університет імені Бориса Грінченка?» тощо.

Крім того, студентів залучено до роботи в проблемних групах, до участі в наукових конференціях; мовних конкурсах тощо.

У Центрі заплановано презентації наукових видань з проблем культури української мови, зустрічі з науковцями.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної/заочної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						Самостійна робота
	Усього	Аудиторна					
		Лекції	Семінари	Практичні заняття	Лабораторні	Індивідуальні	
Семестр 1. Змістовий модуль І. Культура усного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору							
<u>Тема 1.</u> Генеалогія української мови	2	-	-	2	-	-	-
<u>Тема 2.</u> Функціонально-стилістична диференціація української мови як основа культури фахової мови	2	-	-	2	-	-	-
<u>Тема 3.</u> Культура усного фахового спілкування	2	-	-	2	-	-	-
<u>Тема 4.</u> Функціонування української мови в уснорозмовній сфері та вплив на соціум (професійна комунікація, мова медіа та реклами)	2	-	-	2	-	-	-
<u>Тема 5.</u> Виразність усного мовлення	4	-	-	2	-	-	2
<u>Тема 6.</u> Орфоепічна та акцентуаційна грамотність як складник мовленнєвої культури фахівця	4	-	-	2	-	-	2
<u>Тема 7.</u> Технології комунікативного впливу	2	-	-	2	-	-	-

Тема 8. Мовний етикет як складник культури мовлення	4	-	-	2	-	-	2
Тема 9. Гендерні та вікові аспекти спілкування	2	-	-	2	-	-	-
Модульний контроль 1	2						
Разом за Модуль 1	26			18			6
Змістовий Модуль 2.							
Культура писемного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору							
Тема 10. Динаміка мовної норми і проблеми кодифікації	4	-	-	2	-	-	2
Тема 11. Український правопис у контексті мовних інновацій	4	-	-	2	-	-	2
Тема 12. Лексична та фразеологічна правильність мовлення	2	-	-	2	-	-	
Тема 13. Граматична парадигма в лінгвальній культурі фахівця	4	-	-	2	-	-	2
Тема 14. Синтаксичні аспекти культури мовлення	3	-	-	2	-	-	1
Модульний контроль 2	2	-	-	-	-	-	-
Разом за Модуль 2	19	-	-	10	-	-	7
Підготовка до проходження контрольних заходів	60	-	-	28			13

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Культура усного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору

Тема 1. Генеалогія української мови

Основні питання теми:

1. Генеалогія української мови та чинники ідентичності українців, українства.

2. Основні складники ДНК-генеалогії.

3. Маркери генеалогії української мови.

4. Генеалогічна парадигма в художньому та публіцистичному стилях.

Ключові слова: українці, українство, українська мова, український етнос, українська нація, ДНК-генеалогія, ідентичність

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3;5

Додаткова: 1; 2; 3; 5

Тема 2. Функціонально-стилістична диференціація української мови як основа культури фахової мови.

Основні питання теми:

1. Значення функційних стилів у фаховій діяльності.

2. Функційні стилі та їх підстили.
3. Особливості використання у професійній діяльності поєднання основних функційних стилів (офіційно-діловий, науковий, розмовний (усна та писемна форми)).

4. Форми реалізації функційних стилів у практиці ділового спілкування.

Ключові слова: стилістика, офіційно-діловий стиль, розмовний стиль, науковий стиль, епістолярний стиль, конфесійний стиль, художній стиль, публіцистичний стиль, стиль медіа, стилістичний ресурс.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3; 5

Додаткова: 1; 2; 3; 5

Тема 3. Культура усного фахового спілкування

Основні питання теми:

1. Фахова взаємодія, спілкування, комунікація, їх особливості та відмінності.
2. Види фахової взаємодії, етапи спілкування.
3. Мова, мовлення і спілкування.
4. Вербальні та невербальні засоби спілкування.

Ключові слова: бесіда, вербальні засоби, спілкування, гендер, гучність мовлення, дискусія, ділова бесіда, невербальні та вербальні засоби комунікації, перемовини, погляд, полеміка, правила спілкування, міміка, жести, телефонна розмова.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3; 4; 5

Додаткова: 1; 2; 3

Тема 4. Функціонування української мови в уснорозмовній сфері та вплив на соціум (професійна комунікація, мова медіа та реклами). Основні ознаки культури мови, мовлення і комунікації.

Основні питання теми:

1. Поняття «культура мови» та «мовлення», «комунікація» у фаховій діяльності фахівця .
2. Комунікативні ознаки культури мовлення у мові медіа та реклами.
3. Вплив мови медіа, реклами на культуру мови, мовлення фахівців .
4. Вплив мовних та позамовних чинників на дотримання мовних норм (орфоепічних та акцентуаційних) у професійній діяльності майбутнього фахівця.
5. Роль словників у професійному мовленні фахівця. Типи словників.

Ключові слова: культура мови, культура мовлення, комунікація, норма, мовна норма, орфоепічні норми, акцентуаційні норми, анормативність, адекватність мовлення, багатство мовлення, доречність мовлення, звертання, змістовність мовлення, мовленнєвий етикет, морфемний словник, словник іношомовних слів, словник паронімів, словник синонімів.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3; 4; 5

Додаткова: 2; 3; 4; 5

Тема 5. Виразність усного мовлення

Основні питання теми:

1. Дотримання орфоепічних норм та їх вплив на виразність усного мовлення у професійному спілкуванні фахівця різноманітних установах та закладах освіти.

2. Дотримання граматичних норм під час продукування лексем.

3. Приклади порушення мови емоційно зниженою лексикою., словами-паразитами, плеоназмами, тавтологією.

4. Етика спілкування у професійному середовищі працівника установи.

5. Шляхи підвищення культури мовлення сучасного фахівця .

Ключові слова: діалектна лексика, доречне мовлення, достатність, етика спілкування, жаргонна лексика, засмічення мови, канцеляризми, контекстуальна доречність, тавтологія, чистота мовлення.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3; 4; 5

Додаткова: 2; 3; 4; 5

Тема 6. Орфоепічна та акцентуаційна грамотність як складник мовленнєвої культури фахівця

Основні питання теми:

1. Орфоепічні норми в професійному мовленні. Особливості вимови голосних і приголосних звуків в українській мові.

2. Явище асиміляції фонем.

3. Складні випадки наголошування слів.

4. Порушення орфоепічних, акцентуаційних норм. Шляхи усунення аномативності.

Ключові слова: акцент, акцентуаційні норми, голосний звук, приголосний звук, словесний наголос, фонема, фразовий наголос

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3; 4; 5

Додаткова: 2; 3; 4; 5

Тема 7. Технології комунікативного впливу

Основні питання теми:

1. Шляхи комунікативного впливу у професійному спілкуванні працівника відповідного закладу чи установи.

2. Дотримання граматичних норм під час комунікації.

3. Приклади порушення мови емоційно у процесі комунікативного впливу.

4. Етика комунікативного впливу у професійному середовищі працівника відповідної установи.

Ключові слова: комунікація, комунікативний вплив, доречне мовлення, достатність, етика спілкування, жаргонна лексика, засмічення мови, канцеляризми, контекстуальна доречність, тавтологія, чистота мовлення.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3; 4; 5

Додаткова: 2; 3; 4; 5

Тема 8. Мовний етикет як складник культури мовлення

Основні питання теми:

1. Поняття про мовний етикет та складники словникового запасу сучасного фахівця відповідної установи.

2. Умови досягнення високого рівня мовного етикету працівника відповідного закладу (установи).

3. Вербальні й невербальні засоби впливу на якість професійного спілкування.

4. Шляхи підвищення багатства (різноманітності) фахового мовлення сучасного фахівця відповідного закладу (установи).

Ключові слова: етикет, мовний етикет, звітна доповідь, етикет ділової доповіді, етикет наукової доповіді.

Тема 9. Гендерні та вікові аспекти спілкування

Основні питання теми:

1. Особливості спілкування з урахуванням гендерного рівня.

2. Лексичні маркери виокремлення гендеру та вікового спілкування.

3. Граматичні маркери виокремлення гендеру та вікового спілкування.

Ключові слова: етикет, гендер, гендерна рівність, спілкування, вікові аспекти спілкування.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3; 4; 5

Додаткова: 2; 3; 4; 5

Змістовий Модуль 2

Культура писемного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору

Тема 10. Динаміка мовної норми і проблеми кодифікації

1. Поняття мовної норми та анормативність у фаховій комунікації.

2. Взаємодія прескриптивної та дескриптивної мовної норми та її вплив на культуру лінгвального простору сучасного фахівця.

3. Словники, довідникова література педагогічної галузі.

4. Проблема кодифікації лексичних одиниць.

Ключові слова: норма, мовна норма, анормативність, кодифікація, прескриптивна мовна норма, дескриптивна мовна норма, лексична одиниця.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3; 4; 5

Додаткова: 2; 3; 4; 5

Тема 11. Український правопис у контексті мовних інновацій.

1. Український правопис та нові вимоги до писемного мовлення.
2. Графічна норма та причини анормативності.
3. Кодифікація мовних інновацій.
4. Шляхи запобігання порушень графічної, орфографічної норми в офіційно-діловому стилі.

Ключові слова: український правопис, писемне мовлення, графічна норма, графічна анормативність.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3; 4; 5

Додаткова: 2; 3; 4; 5

Тема 12. Лексична та фразеологічна правильність мовлення

Основні питання теми:

1. Лексикологія і лексикографія сучасної української літературної мови.
2. Професійна лексика, термінологічна лексика.
3. Нормативне використання багатозначних слів та омонімів у професійному мовленні педагогічного працівника (перекладача).
4. Особливості використання паронімів, синонімів, пуризмів.
5. Джерела фразеологізмів. Фразеологічні словники.
6. Фразеологізми в діловому мовленні сучасного фахівця.
7. Стилiстичні засоби лексикології та фразеології.

Ключові слова: лексика, лексикографія, лексикологія, омоніми, пуризми, синоніми, термінологічна лексика, фразеологізм, фразеологічний словник.

Значення фразеологізмів для підвищення культури фахової мови.

Ключові слова: професійне мовлення, стилістичні засоби фразеології.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3; 4; 5

Додаткова: 2; 3; 4; 5

Тема 13. Граматична парадигма в лінгвальній культурі фахівця

Основні питання теми:

1. Морфологічні норми української мови, їх реалізація у професійному мовленні.

2. Граматичні парадигми вживання іменникових форм у фахових текстах.

3. Граматичні парадигми вживання прикметників у професійному спілкуванні.

4. Граматичні парадигми вживання числівників в офіційно-діловому стилі та усному мовленні фахового спілкування.

5. Граматичні парадигми дієслів та дієслівних форм у функціональних стилях фахової діяльності.

6. Прийменники у діловому мовленні. Особливості перекладу прийменників.

Ключові слова: професійне мовлення, стилістичні засоби фразеології.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3; 4; 5

Додаткова: 2; 3; 4; 5

Тема 14. Синтаксичні аспекти культури мовлення

Основні питання теми:

1. Синтаксичні норми професійного спілкування фахівця відповідного закладу.

2. Причини виникнення порушення синтаксичних норм.

3. Шляхи усунення синтаксичної аномативності у фаховій діяльності.

Ключові слова: синтаксична норма, синтаксична аномативність

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3; 4; 5

Додаткова: 2; 3; 4; 5

6. Контроль навчальних досягнень із дисципліни

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів

1) відвідування лекцій	-	-	-	-	-
2) відвідування практичних занять	1	9	9	5	5
3) робота на практичному занятті	10	9	90	5	50
4) виконання завдань самостійної роботи	5	3	15	4	20
5) виконання МКР	25	1	25	1	25
Разом: максимальна кількість балів	-	-	139		100
Розрахунок коефіцієнта	239:60=3,98				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль 1.

Культура усного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору

Самостійна робота 1.

Тема 5. Виразність усного мовлення

Завдання 1. Підготуйте виступ на одну з тем:

Тема 1. Волонтерство дуже популярне у світі. Що, на Вашу думку, спонукає людей займатися волонтерством? У якій сфері Вам було б цікаво стати волонтером?

Тема 2. Культура – важливий складник життя спільноти. Які українські культурні традиції Вам відомі? Як культура впливає на впізнаваність країни?

Тема 3. Існує думка, що в сучасному світі частина професій згодом зникне у зв'язку з технічним прогресом. Як Ви думаєте, які фахівці будуть завжди потрібними? Які професії треба опанувати в майбутньому?

Самостійна робота 2.

Тема 6. Орфоепічна та акцентуаційна грамотність як складник мовленнєвої культури фахівця. ‘

Завдання 1. Підготуйте повідомлення на одну із тем.

Тема 1. Які види мистецтва (кінематограф, живопис, література тощо) Вам найбільше подобаються? Який Ваш улюблений твір мистецтва? Чим він Вам подобається? Як мистецтво, на Вашу думку, впливає на людину?

Тема 2. Соціальні мережі – універсальний інструмент для комунікації між людьми у ХХІ ст. Як саме вони вплинули на суспільство? Які, на Вашу думку, переваги і недоліки користування соціальними мережами?

Тема 3. У великому місті значна кількість жителів має власне авто, оскільки ним зручно та швидко можна дістатися у потрібне місце. Яким Ви бачите ідеальне авто? Як, на Вашу думку, зміняться автомобілі в місті?

Самостійна робота 3.

Тема 8. Мовний етикет як складник культури мовлення

Завдання 1. Підготуйте повідомлення на одну з тем:

Тема 1. Використовуючи етикетні формули, змоделюйте поведінкову ситуацію з керівництвом закладу у разі запізнення на роботу, навчальні заняття.

Тема 2. Змоделюйте мовленнєву ситуацію зустрічі із роботодавцем.

Тема 3. Змоделюйте зустріч із журналістом. Тема бесіди: «Коротко про наболіле».

Змістовий модуль 2

Культура писемного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору

Самостійна робота 4.

Тема 10. Динаміка мовної норми і проблеми кодифікації.

Завдання 1. Проаналізуйте писемне мовлення дописувачів соціальних мереж (на вибір), проаналізуйте помилки, сформулюйте та запишіть висновки.

Завдання 2. Проаналізуйте мовлення Ваших однокласників, проаналізуйте особливості «мовного портрету мовця», сформулюйте та запишіть висновки.

Завдання 3. Проаналізуйте мовлення Вашого кумира (діяча культури та мистецтва України), проаналізуйте особливості «мовного портрету» мовця, сформулюйте та запишіть висновки.

Самостійна робота 5.

Тема 11. Український правопис у контексті мовних інновацій.

Завдання 1. Прочитайте текст листа «Слово про мову», вміщеного за покликанням <http://www.golos.com.ua/article/327219> в газеті «Голос України». Опишіть проблеми, до яких звертається автор листа.

Завдання 2. Напишіть листа до одного з часописів «Мовне обличчя мого міста».

Завдання 3. Напишіть листа до одного з часописів «Мовна поведінка поза родинним колом».

Самостійна робота 6.

Тема 13. Граматична парадигма в лінгвальній культурі фахівця

Завдання 1. Напишіть відгук на переглянутий художній фільм українського виробництва.

Завдання 2. Напишіть відгук на художню книгу улюбленого українського автора.

Завдання 3. Напишіть відгук на прочитану статтю з Вашого фаху.

Самостійна робота 7.

Тема 14. Синтаксичні аспекти культури мовлення

Завдання 1. Підготуйте анотацію на художній твір сучасного українського автора.

Завдання 2. Підготуйте анонс на виставу Національного театру імені І.Франка.

Завдання 3. Підготуйте запрошення для друзів та колег на відвідування виставки в Музеї історії Києва.

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Культура усного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору			
Тема 5: Виразність усного мовлення		5	V
Тема 6: Орфоепічна та акцентуаційна грамотність як складник мовленнєвої культури фахівця.		5	VI
Тема 8: Мовний етикет як складник культури мовлення		5	VIII
Разом за змістовий модуль 1 : 15 балів			
Культура писемного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору			
Тема 10. Динаміка мовної норми і проблеми кодифікації.		5	X
Тема 11. Український правопис у контексті мовних інновацій.		5	XI
Тема 13. Граматична парадигма в лінгвальній культурі фахівця.		5	XIII

Тема 14. Синтаксичні аспекти культури мовлення		5	XIV
Разом за змістовий модуль 2 : 20 балів			
Разом за семестр : 35 балів			

Критерії оцінки результатів самостійної роботи
Максимальна кількість балів – 5

Оцінка за п'ятибальною шкалою	Зміст оцінки
5 балів	студент глибоко та міцно засвоїв матеріал; наводить теоретично і практично правильні, обґрунтовані коментарі; проводить грамотний та чітко структурований аналіз мови; самостійно здійснює узагальнення і висновки; вичерпно, послідовно, грамотно оформив самостійно виконані завдання (оцінка «відмінно»).
4 бали	студент добре знає матеріал, але допускає незначні помилки в аналізі мови, які за допомогою викладача швидко виправляє; здатен здійснювати лінгвістичний аналіз, самостійно робити висновки; успішно виконав та оформив самостійну роботу з незначною кількістю помилок (оцінка «добре»).
3 бали	виконано не всі завдання; студент припускається грубих помилок, які самостійно не може виправити; недостатньо правильно і грамотно оформлено результати аналізу; рівень розуміння матеріалу студентом можна визначити як поверхневий (оцінка «задовільно»).
2 бали	студент засвідчує фрагментарне знання матеріалу, не може здійснити аналіз мови; наявна значна кількість суттєвих помилок у змісті та оформленні (оцінка «незадовільно»).
1 бал	студент засвідчує окремі фрагменти знань, не може здійснити аналіз мови; наявна значна кількість суттєвих помилок у змісті та оформленні (оцінка «незадовільно»).

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Критерії і норми оцінювання модульної (контрольної) роботи
Модульна контрольна робота №1

Форма проведення: письмова. Максимальна кількість балів: 25 балів.
Критерії оцінювання: модульна контрольна робота включає 25 тестових завдань, правильне виконання яких оцінюється у 25 балів.

Модульна контрольна робота №2

Форма проведення: письмова. Критерії оцінювання: модульна контрольна робота включає написання творчої роботи (20 балів) та виконання 5 тестів (5 балів).

Максимальна кількість балів: 25 балів.

Максимальна кількість балів – 25	Критерії оцінювання
25 – 20	Завдання виконані якісно (90% – 100% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
19 – 15	Завдання виконані якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (89% – 75% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
14 – 10	Завдання виконані якісно з середнім показником правильних відповідей (74% – 50% виконання всіх розділів модульної (контрольної) роботи).
0	Завдання не виконано (виконання 49% усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Проведення семестрового контролю здійснюватиметься за сумарною кількістю балів, що є результатом поточного оцінювання, поділених на коефіцієнт 3,98 (табл. 6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів).

Здійснюватиметься семестровий контроль з урахуванням компонентів двох дисциплін «Історія української культури» та «Культура усного і писемного мовлення (українська)». Контроль проводитиметься комплексно: 20 тестових завдань з дисципліни «Історія української культури» (20 балів), з дисципліни «Культура усного і писемного мовлення (українська)» відповідно 20 тестових завдань (20 балів.) Максимальна кількість балів за іспит-40.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100	Відмінно – відмінний рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання і професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
FX, F	1-59	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

6.6. Орієнтований перелік питань для семестрового контролю

- 1.** Генеалогія української мови.
- 2.** Функціонально-стилістична диференціація української мови як основа культури фахової мови.
- 3.** Культура усного фахового спілкування.
- 4.** Функціонування української мови в уснорозмовній сфері та вплив на соціум (професійна комунікація, мова медіа та реклами).
- 5.** Виразність усного мовлення.
- 6.** Орфоепічна та акцентуаційна грамотність як складник мовленнєвої культури фахівця.
- 7.** Технології комунікативного впливу.
- 8.** Мовний етикет як складник культури мовлення.
- 9.** Гендерні та вікові аспекти спілкування.
- 10.** Динаміка мовної норми і проблеми кодифікації.
- 11.** Український правопис у контексті мовних інновацій.

12. Лексична та фразеологічна правильність мовлення.
13. Граматична парадигма в лінгвальній культурі фахівця.
14. Синтаксичні аспекти культури мовлення.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Культура усного і писемного мовлення (українська)»

Денна форма

Разом за семестр: 60 год., практичні заняття – 28 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 13 год., семестровий контроль – 15 годин

Тиждень														
Модулі	Змістовий Модуль 1.											Змістовий Модуль 2		
Назва модуля	Культура усного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору											Культура писемного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору		
Лекції														
Дати														
Теми практичних занять	<u>Тема 1.</u> Генеалогія української мови (10б+1)	<u>Тема 2.</u> Функціонально-стилістична диференціація української мови як основа культури фахової мови. (10б+16)	<u>Тема 3.</u> Культура усного фахового спілкування. (10б+16)	<u>Тема 4.</u> Функціонування української мови в уснорозмовній сфері та вплив на соціум (професійна комунікація, мова медіа та реклами). (10б+16)	<u>Тема 5.</u> Виразність усного мовлення. (10б+16)	<u>Тема 6.</u> Орфоепічна та акцентуаційна грамотність як складник мовлення евої культури фахівця. (10б+1)	<u>Тема 7.</u> Технології комунікативного впливу. (10б+1)	<u>Тема 8.</u> Мовний етикет як складник культури мовлення. (10б+16)	<u>Тема 9.</u> Гендерні та вікові аспекти спілкування. (10б+16)	<u>Тема 10.</u> Динаміка мовної норми і проблеми кодифікації. (10б+16)	Тема 11. Український правопис у контексті мовних інновацій. (10б+16)	<u>Тема 12.</u> Лексична та фразеологічна правильність мовлення. (10б+16)	<u>Тема 13.</u> Грамматична парадигма в лінгвальній культурі фахівця. (10б+16)	<u>Тема 14.</u> Синтаксичні аспекти культури мовлення. ((10б+16)
Самостійна робота					56	56		56		56		56	56	
Контроль	Модульна контрольна робота 1. 256											Модульна контрольна робота 2. 256		

Загальна кількість балів: 239

Коефіцієнт 3,98

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Архангельська А. *Femina cognita*. Українська жінка у слові й словнику. Київ, 2019. 520 с.
2. Заболотний О., Заболотний В. *Правильне мовлення*. Київ, 2020. 272 с.
3. Маруніч І., Гайдаєнко І. *Ділове спілкування та культура мовлення*. Київ, 2019. 224 с.
4. Микитюк О. *Сучасна українська мова: самобутність, система, норма : навч. посіб. 6 те вид., зі змін*. Львів : Львівська політехніка, 2020. 440 с.
5. Пасинок В.Г. *Основи культури мовлення*. Київ, 2019. 184 с.

Додаткова:

1. Didenko N. *Psychological and Pedagogical Aspects of Ukrainian Language Extracurricular Work in Classes of Profile Schools// Intellectual Archive, Volume 4, Number 3 , May of 2015, Toronto, Kanada. P.119-128.*

2. Стишов О.А. *Динаміка лексичного складу сучасної української мови: навч. посібник*. Київ. 2019. 195 с

3. Городенська К. Г. *Українське слово у вимірах сьогодення : монографія*. Київ : КММ. 2019. 124 с.

4. Клименко Н.Ф. *Як народжується слово : монографія*. Київ : Академперіодика, 2017. 247 с.

5. *Короткий словник термінів для професійного мовлення вчителя 2018 рік. Збірка термінів. /за ред.: Ходанич Л.П., к.п. н., доц., Палько Т.В. к.психол. наук, доц. кафедри педагогіки та психології. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/korotkiy-slovník-terminiv-nush-dlya-profesiynogo-movlennya-vchitelya-2018-rik-17057.html> – Назва з екрана.*

6. Манакін В.М. *Мова і міжкультурна комунікація. /В.М.Манакін// Видавничий центр «Академія» – 2012. – 145 с. – Режим доступу: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php?file=/65969/mod_resource/content/1/%d0%9c%d0%be%d0%b2%d0%b0%20%d1%96%20%d0%bc%d1%96%d0%b6%d0%ba%d1%83%d0%bb%d1%8c%d1%82%d1%83%d1%80%d0%bd%d0%b0%20%d0%ba%d0%be%d0%bc%d1%83%d0%bd%d1%96%d0%ba%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f-1.pdf – Назва з екрана.*

7. Український правопис. Київ : Наукова думка. 2019. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>

Інтернет-ресурси

1. Конституція України (чинна з 1996 р. зі змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Культура мови і культура мовлення. Комунікативні ознаки культури мовлення. URL: https://pidruchniki.com/1040101747600/dokumentoznavstvo/kultura_movi_kultura_movlennya_komunikativni_oznaki_kulturi_movlennya
3. Лексичні норми мови професійного спілкування. URL: https://pidruchniki.com/1814081747605/dokumentoznavstvo/leksichni_normi_movi_profesijnogo_spilkuvannya
4. Українська мова: Енциклопедія. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
5. Українська мова в Інтернеті. URL: <http://novamova.info/>
6. Український правопис (2019). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/ukrayinskij-pravopis-2019>
7. Уроки державної мови. URL: <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
8. Центр культури української мови. URL: <https://centrkum.blogspot.com/>